

SALAM OLSUN TÜRK YURDUNA

TƏBRİZƏ, İRƏVANA, BÜTÖV AZƏRBAYCANA!!!

Aynur Talibli
İstanbul Sabahat-
tin Zaim Universiteti
Tarix və Mədəniyyət
Araşdırmaları Bölü-
mü. Müstəqil.az say-
tının Türkiyə üzrə
müxbiri, xüsusi ola-
raq "Ədalət" qəzeti
üçün

II yazı

Türk milləti hər zaman öz qəhrəmanlığı və cəsarəti ilə nam salmışdır. Bu yazımızda tarixdə əski türklərin necə savaşçı olduğunu, vətən anlayışının bizdəki dəyərini və irqimizdən gələn cəsarətlə günümüzədə düşməne qarşı necə qəhrəmancasına savaştığımızı xatırlatmağa çalışacağıam.

Öncəliklə bildirmək istəyirəm ki, türk ərləri, igidləri, xanımları, xatunları hər biri bir savaşçıdır. Bu dəfələrlə sübut olunub. Dastanlarımızda, bir çox yazarların əsərlərində xüsusi ilə mövzu barəsində geniş danışılır. Hətta digər irqlərin sərkərdələri, ədəbiyyatçıları və səyyahları da bunu qeyd edirlər.

Qədimdə də türklərin ən əsas özəlliyi savaşçı kimlikləridir. Bu kimliyi türklərə aid olduğunu başqa irqlər də təsdiqləyir. Yaşayış tərzləri, coğrafi təsirlər və təcrübələri bu kimliyi qazanmalarında əsas ünsürlər olmuşdur.

Əski türk dastanı olan "Dədə Qorqud" dastanında Türk mədəniyyət tarixi baxımından ən qiymətli tərəflərindən biri də alp (savaşçı) tipinin necə yetişdirildiyini göstərən səhnələrin əks etdirilməsidir. Hər mədəniyyət şəkli özünü yaşadacaq insan tiplərini yetişdirir. Bunun üçün bəzi müəssəsələr yaradır. Köçəri toplularda bu funksiya (rusca) - işləm, örf və adətlər tərəfindən saxlanılır. "Dədə Qorqud" kitabında da bir gənc alp (savaşçı) olması gərəkən özəlliklər atasözləri və qəlib ifadələr şəkilində sıralanmışdır. Buna görə alp (türk savaşçı); təkəbbürlük eyləməməli, könlünü uca tutmalı, qara polad öz qılıncını çalmalı, malına qiyməlidir. Amma oğul süfrə çəkməyi atadan görməlidir. Oğul da ata adını yarıtmalıdır. Kazılıq ata ər minməli, çalup kəsər öz qılıcı ər çalmalıdır. Ərin evinə qonağı gəlməli, ər yalan bilməməlidir. Burda iki cür özəllik diqqət çəkir. Birisi təvazu, dürüstlük, cömərtlik, qonaq sevrlik kimi xarakterlərə dayanan özəlliklərdir ki, bunlar hekayələrdə əsasən "ərdəm" sözü ilə ifadə edilməkdədir. Digəri isə qazılıq ata minmə, çapul kəsər öz qılıcı istifadə etmə kimi fiziki özəlliklərdir. Bunlarda "hünər" qavramı altında toplanmaqdadır. Bir-birindən ayrılmaz biçimdə qarşımıza çıxan bu özəlliklər, Oğuz alpinin "hünərli" və "ərdəmli" olması gərəkdiyi sonucunu ortaya qoymağdadır.

Türk milləti hər zaman özünə məxsus bir savaş, mədəniyyət meydana gətirmişdir. Qurduqları ordular, istifadə etdikləri silahlar daima digər qövmlərə örnək təşkil etmişdir. Qədimdə də irqimizin yaşadığı dövərdə özləri ilə boy ölçəbiləcək yetənəkdə və texnologiyada ordu anlayışının olmaması uzun zaman əsgəri zəfərlərinin daimi olmasına səbəb olmuşdur. Həm də bu zəfərlərin əsası güclü hərbi startejilərinə sahib olmamız ol-

muşdur. Qədim türklərdə ordu xalqdır, xalq ordudur. Türklərdə əsgərlik məslək deyil, bünyədə olması gərəkən bir xüsusiyyət olmuşdur. Qeyd etdiyimiz kimi qədim türklərdə ordu toplumun digər kəsimlərindən ayrı düşünülməyən qurumdur. Tarixə səhnə olan bir çox savaşda millət tək vücud halında savaşar, düşməni dəf edər və sonra günlük həyatlarına davam edərdilər. Türklər əsgərliyi və savaşmağı müqəddəs saymışdır. Türklərdə ordudan qaçanların və vətənə xəyanət edənlərin cəzası ölümdür. Ancaq döyüş olmadığı hallarda əgər qılınc çəkilsə cəzası ölüm olar. Qədimdə türklərin digər ordulardan fərqli olaraq 3 yön təsbit

yəndələrinin dedikləri bir çox sözlər var. İndi həmin deyimlərin bir qisminə diqqət edək:

"İnsanları ucaldan iki böyük məziyyət vardır: kişinin cəsur, qadının namuslu olması. Bu iki məziyyətin yanında həm kişini, həm də qadını şərəfləndirən bir məziyyət daha vardır. Bu gərəkdiyində tərəddütsüz canını fəda edəbiləcək qədər vətəninə bağlı olmaq. Türklər bu məziyyətlərə və fəzilətlərə sahib qəhrəmanlardır. Bu səbəbdən türklər öldürülə bilərlər, lakin məğlub edilə bilməzlər"

Napoleon Bonaparte
Fransız İmparatoru.

edilmişdir. Türk odusu muzdlu olmur, Türk ordusu daimidir, Türk ordusunun təməli süvarilərdən təşkil edilir.

Bura qədər qədimdə irqimizin döyüş qabiliyyətindən və ordunun necə bir qurum olduğundan qısaca bəhs etdim. Bəs Türklər niyə, nə üçün savaşarlardı? Cavab olaraq: "Vətən, yurd, millət və namus üçün" deyər ağılınızdan keçirdiyinizi bilərəm və bu belədir. Bizdə Vətən, yurd və torpaq anlayışı digər irqlərə görə fərqlidir və qədimdə də fərqli olmuşdur. Bizlər üçün vətən - yəni yurd müqəddəsdir, uğruna ölünür və öldürülür. Vətən torpağı satılmaz və hədiyyə edilməz. Bizlər tarix boyu vətənimiz üçün savaşmışıq. Bizə vətən, yurd, torpaq sevgisi atalarımızdan qalmışdır. Necə ki, Mete xan ondan torpaq istəyən çinlilərə cavabında "torpaq vətənin malıdır və dövlətin mali başqasına verilməz". Yurd əxlaqı qədim türklərdə çox güclüdür.

Türk hökumdarlarından biri Şah İsmail Xətai deyir ki: "Ey Türk oğlu! Dilinin heç bir sözünü dünyanın heç bir dilinə, bir ovuc torpağını dünyanın heç bir dövlətinə dəyişmə! Onu qoru və gələcək nəsillərə ötür!" Hər bir türk eli və ulusu üçün canını və ən sevdiyi şeyləri fəda etməkdən çəkinməz. Qədim türklər yurdlarına bağlıdırlar. Onlar ancaq hür və müstəqil yaşaya bildiyi torpağı vətən saymaqda (Türk tarixində müxtəlif türk zümrələrinin ayrı vətənləri bundan irəli gəlir) fəqət bu şərtlərin mövcud olmadığı ərəzini asan tərək edəbilirlər (Türklərin köçlərinin digər bir səbəbi). Qısaca Türk kültüründə Vətən, Türk tuğlarının və ya bayrağının dalağalandığı yerdür.

Türklərlə bağlı digər millətlərin nüma-

"Silahlı millətin ən canlı örnəyi türklərdir. Onlar ata minər kimi oturur, kəşfə yollanan əsgər kimi oyanıq gəzərlər"

Moltke

"Savaşın zövqünü almaq istəyən hər kəs türklərlə savaşmalıdır."

La Martine

"Türklər ölməyi bilirlər, həm də yaxşı bilirlər. Mən də ölməyi bilən bir millətin yenilməyəcəyini biləcək qədər təcrübəliyəm. Burda heç yoxdan ordular qurmaq və bu orduları ölmə sürükləmək mümkün. Bu imkanlardan bol-bol faydalanıram. Fəqət, meydana gətirdiyim orduları sənədlədən bir əngəl var: Türklərin yaşayan xatirələri! Üç-dört yüzil öncə hər qüdrəti və hər milləti yenen türklər, indi də silinməz xatirələriylə hər təşəbbüsümü sənədlətlirlər. Hər ürəkdə bu qorxunu sezirəm. Demək ki, yalnız türkləri deyil, onların tarixini də yenmək lazımdır. Bu durumda mən türklərin düzinələrlə, milləti idarə etmələrindəki sirri də anlayıram. Onlar millətləri bir kərə yenirlər, fəqət qazandıqları zəfərləri ruhlara və nəsillərə nəqş edəbilirlər".

M.Montecuccoli
Avstryalı komutan.

Digər millətlərdən olan insanlar belə etiraf edir türklərin cəsarətini, döyüşkənliyini və doğuşdan əsgər kökənli olduğunu. Bizlərin tarix boyu hür yaşamaq həyatımızın əsası olmuşdur. Azərbaycan

türk yurdumuzun Sovet dövərində ruslar tərəfindən "xalqların qardaşlığı" adı ilə işğal edildiyi hər birimizə məlumdur. Rusların bu hərəkəti sadəcə xristian qardaşlığı idi. Əks halda bu qardaşlığı Güney Azərbaycandakı türklərlə və türkiyəli türklərlə də qurardıq. Bu siyasətlə biz türklərin milli kimliyini, torpağını, dilini əlimizdən aldılar. Bizim torpağımızda, yurdumuzda qondarma "ermənistan" adlandırıldıqları ölkəni yerləşdirdilər. Bu qardaşlıqda sadəcə ermənilər və ruslar qazancı çıxdılar. Bizlərə tariximizi, atalarımızı unutturdular, yurdumuzu öz mülkləri zənn etdilər. Tarixi torpaqlarımızı bizə unutdurmaq istədilər. Bunun səbəbi rusların türklərin tarixini gözəl bilməsi idi. Tarix boyu, öncədən də qeyd etdiyim kimi, türklərdə ordu xalq və xalq ordu idi. "Hər türk əsgər doğular" deyilirdi. Bizlər vətən torpağı üçün ölməyi və öldürməyi gözə alacaq qədər cəsarətliyik. Mustafa Kamal Atatürkün "Vətən torpağı müqəddəsdir və qədrinə tərək edilməz" sözləri hər zaman türk milləti üçün əsasdır. Tarix boyu torpağımızda düşmənləri yaşatmadıq və yaşatmayacağıq. Allaha c.c sükürlər olsun ki, artıq həm ruhən, həm də düşüncə baxımından özləşmiş, özümüzə dönmüşük. Türk millətinin vətən sevgisi başqadır. Bizlərdə şəhit olmaq şərəfidir. Bizim analarımız qədimdə övladlarını əsgər göndəriyi zaman əlinə və ya kəkilinə xına çəkərdilər ki, bu hal Vətən uğrunda şəhit olmalarını gözə aldıqlarına işarə idi. Vətən uğrunda ərlərinin, oğullarının şəhit, qurban olması analar üçün şərəfli bir hal olmuşdur hər zaman.

"Bayraqları bayraq yapan üstündəki qandır, Torpaq əgər uğrunda ölən varsa vətəndir."

Mithat Cemal Kuntay

Dillər əzbəri olan və hardasa türklərin atalar sözü ola biləcək bu misralar əslində hər şeyi izah edir. Bəli, bizim şanlı türk bayrağımızın üstündə şərəfli şəhidlərimizin qanı var və torpaqlarımız onların qanı ilə yoğrulub. Bu bayrağın və torpağın qədrini, dəyərini bilmək bizim boynumuzun borcudur. Əks halda manqurtlaşmış, vətən torpağını satan, insanlıqdan nəsibini almamış bir varlıq halına gələrək. Hər birimiz qədimdə olduğu kimi əsgər olmalıyıq, cinsiyyət fərqi olmadan. Keçmişdə olduğu kimi qadınlarımız da savaşmağı öyrənməli, türk yurdunun və türk millətinin namusunu, şərəfini qorumaqdan geri qalmamalıdır. Unutmayın, hər türk əsgər doğular və bu hər daim belə olmalıdır. Bizim bayrağımız da, torpağımız da şanlı və dəyərlidir.

Hər bir Azərbaycan Oğuz Türkü müharibə şəraitində yaşadığını unutmamalıdır. Torpağımız uğrunda Şəhid vermişik. Bizim bir şəhidimiz olanda düşmənin 10 əsgərini məhv edirik, bunu bilirik. Amma unutmayın, qanımızın son damlasına qədər savaşa bizim həm atalarımıza, həm də bu torpağa olan borcumuzdur. Axı bizim yurd əxlaqımız var. Bizlər şanlı türk millətiyik və tarixə ad salmışıq. Bu ada yaraşan cəsarətimizi bütün dünyaya göstərməyin zamanıdır. Nə mutlu türkəm deyənə! Artıq gün Türkün günüdür.